

Suzanne Bouwers en Willem van der Sterren

PROFIEL ACADEMISCHE OPLEIDINGSSCHOLEN KBS DE VLIEGER 2 EN KBS DE VLIEGER 3

Studenten van KPZ lopen stage op verschillende opleidingsscholen. Een aparte groep vormen de academische opleidingsscholen, waar onderzoek een prominente plaats inneemt.

ALGEMENE GEGEVENS

Naam: KBS De Vlieger 2
Contactgegevens: Buckhorstlaan 50
8043 RL Zwolle
038-4210097 (optie 2)
www.kbsdevlieger2.nl

Bestuur: Stichting Catent
Directeur: Jeanet Minks

Aantal leerlingen: 550

Aantal teamleden: 40

Naam: KBS De Vlieger 3
Contactgegevens: Ingelandhof 1
8043 EC Zwolle
038-4210097 (optie 3)
www.kbsdevlieger3.nl

Bestuur: Stichting Catent
Directeur: Suzanne Bouwers

Aantal leerlingen: 420

Aantal teamleden: 33

Onderzoeksdomein:
begrijpend lezen en vraaggestuurd leren

Onderzoeksvragen (passend bij de schoolontwikkelvraag)

- Hoe kunnen leraren leerlingen begeleiden bij het opstellen en beantwoorden van eigen leervragen?
- Hoe kunnen de leraren van de groepen 3 en 4 een les begrijpend luisteren geven waarbij de intrinsieke motivatie van de leerlingen om tot tekstbegrip te komen wordt bevorderd?

VAN PROJECT NAAR PROFIEL OP TWEE GROTE BASISSCHOLEN

Zes jaar geleden startte op katholieke basisschool De Vlieger het project de academische opleidingsschool. Een project waarbij studenten van KPZ een praktijkgericht onderzoek uitvoeren in samenwerking met de leraren. Zes jaar later hebben KBS De Vlieger 2 en KBS De Vlieger 3 (inmiddels twee aparte scholen) een erkenning gekregen als academische opleidingsschool. Wat is er in zes jaar gebeurd om te groeien van project naar profiel? In dit artikel wordt kort teruggeblikt op verschillende onderwerpen die een positief effect hebben gehad op het onderzoeksmatig denken en handelen binnen De Vlieger.

AANBRENGEN VAN INFRASTRUCTUUR

We hebben proefondervindelijk geleerd dat het uitvoeren van (praktijk)onderzoek in een grote organisatie niet betekent dat alle collega's direct betrokken moeten zijn bij het onderzoeksproces van de student(en). Er is gekozen voor een onderzoeksgroep met betrokken leraren die een afspiegeling zijn van het team. Deze groep bestaat uit collega's uit verschillende bouwen en managementlagen (directie, bouwcoördinatoren en leraren met specifieke taken).

Binnen de onderzoeksgroep worden er twee sporen gevolgd. Spoor één is het proces van het huidige onderzoek en spoor twee is het proces van implementatie van het vorige onderzoek. Door deze sporen te volgen kunnen er logische stappen worden gemaakt in de schoolontwikkeling. De onderzoeksgroep vormt de voorhoede van de onderwijskundige vernieuwing op het gekozen gebied én is klankbord voor de student.

Wil je snel gaan, ga alleen. Wil je ver komen, ga samen. Keniaans gezegde

KOPPELING ONDERZOEKSVRAAG EN SCHOOLONTWIKKELING IN EEN PLG

Er is binnen KBS De Vlieger bewust gekozen om de onderzoeksvraag te richten op een gedeelte van de schoolontwikkeling. We hebben ervaren dat kleinschalig onderzoek meer grote effecten teweeg kan brengen dan grote, brede onderzoeken. Voor de schoolontwikkeling en dus ook voor de onderzoeksvraag wordt een gezamenlijke verantwoordelijkheid gedragen. Binnen de cultuur op De Vlieger is de ervaring ontstaan dat we met samenwerken verder komen. We hebben ervoor gekozen om de leergroepen te ontwikkelen naar professionele leergemeenschappen (PLG's).

Een PLG is een cyclisch proces waarin directeuren en/of leraren, studenten en soms ook leerlingen gezamenlijk werken. We doen onderzoek naar het leren van de leerlingen en geven uitvoering aan het verkrijgen van betere resultaten (bron: Leraren leren samen).

Als je aan een leraar vraagt waarom hij of zij het onderwijs is ingegaan, hoor je vaak een antwoord waar de woorden 'kinderen' en 'leren' in terugkomen. In een PLG is dat niet anders. De focus van een PLG is gericht op het leren van de leerling. De toevoeging is wel dat in een PLG het team ervoor zorgt dat alle leerlingen de kans krijgen om te leren. En om alle leerlingen, gedurende hun hele schooltijd te laten leren, is collectieve inzet nodig. Je bent er niet voor de kinderen in je eigen groep in dat ene leerjaar, maar samen met je collega's voor diezelfde kinderen in al hun jaren op school.

Nu hoeft samenwerking op zich nog niet bij te dragen aan verbetering van school. Het belangrijkste is dat de samenwerking doelgericht is. Het hogere doel van de samenwerking is om de leerlingen te helpen om op een hoger niveau te leren (het maximale uit elk kind halen, zoals wij beloven in onze schoolgids).

OPBRENGSTEN

Naast de inzichten in het dynamische proces rondom schoolontwikkeling en leergroepen hebben de onderzoeken ook producten/ opbrengsten opgeleverd. Een greep uit de afgelopen zes jaar:

- een visie uitgewerkt op wereld oriënterend onderwijs binnen de visie van de school;
- nieuwe formats voor het gebruik van presentatieportfolio's;
- kinderen in de bovenbouw hebben hulpmiddelen gekregen in de vorm van een stappenplan om een eigen leervraag op te stellen waarnaar ze onderzoek kunnen doen;
- leraren hebben vaardigheden en kennis ontwikkeld over het voeren van kwalitatief sterke kindgesprekken;
- in groep 3 en 4 is er een model ontwikkeld om begrijpend luisteren te modelleren.

Allemaal producten/ opbrengsten die we inzetten en jaarlijks evalueren.

En indirecte winst voor de scholen door het onderzoek:

- leerlingen zijn meer verantwoordelijk geworden voor hun eigen leerproces;
- leerlingen en leraren wordt steeds gevraagd om mee te denken en mee te werken aan onderzoek. Dit heeft de onderzoekende houding binnen de hele school gestimuleerd;
- een kritische houding naar de dingen die we doen: doen we de goede dingen én doen we ze goed?
- het doen van onderzoek is onderdeel van de school en gaat ook door zonder een student van de KPZ.

WAAR WILLEN WE NAARTOE?

Door cyclisch te denken en te handelen koesteren we waar we goed in zijn en brengen we verbetering aan daar waar uit (intern of extern) onderzoek blijkt dat het nodig is.

De academische opleidingsschool hoort bij het DNA van de school. Dit betekent ook dat alle nieuwe ontwikkelingen, groot en klein, die de school in komen worden getoetst aan een onderzoekende houding. Hier zijn we heel trots op en dit willen we de komende jaren borgen.

Een uitdaging voor de komende jaren is het duidelijk maken aan ouders dat we een academische opleidingschool zijn. De eerste stap ter promotie is gezet door een informeren filmpje te maken en te verspreiden onder (nieuwe) ouders: <https://m.youtube.com/watch?feature=youtu.be&v=4MV2jdmjOo>

Daarnaast gaan we de onderzoeksgroepen vanaf het schooljaar 2017-2018 organiseren per school (KBS De Vlieger 2 en KBS De Vlieger 3). Leraren werken dan aan het onderzoek binnen hun eigen school en niet zoals tot nu Vliegerbreed. De reden hiervoor is dat de andere PLG's (bijvoorbeeld talentontwikkeling) ook per school zijn georganiseerd. De uitdaging blijft om beide teams wel te laten profiteren van de opbrengsten. We zullen de uitwisseling van onderzoeken bevorderen door elkaar op de hoogte te houden via weekberichten, team overleggen, studiedagen en door het intensieve contact tussen de voorzitters van de onderzoeksgroepen.

Ter afsluiting: een voordeel voor ons als academische opleidingsschool is dat het in de waan van alle dag soms lastig is om prioriteit te stellen bij het hebben van een onderzoekende houding voor alle lagen in de organisatie. Urgente zaken komen dan zomaar in de plaats van belangrijke zaken. Doordat we cyclisch werken en met PLG's verzwakt de aandacht echter niet en blijft het proces van het verbeteren van ons onderwijs steeds doorgaan.

